

Subkultura

Úvod do uměnovědných studií, semestrální práce

Subkultura

Pojem subkultura je označením uzavřenější skupiny společnosti, zahrnující její smýšlení, cítění, způsoby hodnocení a životní styl jedinců, kteří se tímto společným sdílením hodnot vydělují z mainstreamové společnosti, tzn. ze širšího společenství vyznávajícího dominantní kulturu. Jedince zahrnuté pod jednu subkulturu spojují společné zájmy (často hudba), způsob života a názory na něj, vyjadřované například i oblečením, které nosí. Pojem je tedy chápán jednak jako označení podkategorie pojmu kultura, jednak také jako kontrakultura negující prvky kultury většinové, mainstreamové. Tato většinová kultura pak na subkulturu nahlíží jako na něco zvláštního, vymykajícího se, až deviantního.

Rozpor mezi vandalismem a uměním v hip hopové subkultuře

Hip hopová, nebo lépe řečeno „streetová“, subkultura je velmi širokým pojmem a spadá do ní hned několik vrstev, spojených hudbou, sportem či uměním. Členové této subkultury se také záměrně odlišují. V jejím rámci se můžeme také setkat s jednotlivými skupinkami, kterým se v hip hopovém prostředí říká *crew* a které si mezi sebou vzájemně konkurují (např. tanec, *rap*, *graffiti*), o což skupiny někdy záměrně usilují (*battle*). Specifikem hip hopové hudby je *rap*, využívající bohatství materiálu vlastního jazyka, čímž tvoří silnou interakci s lokální kulturou a její historií, DJing a *beatboxing*. Rapové texty jsou dnes často přirovnávány k básnické tvorbě mladé generace. Rapper je také někdy nazývaný *MC (Master of Ceremony)*. Další věcí příznačnou pro *rap* je vyjadřování nesouhlasu a nerespektování některých jevů společnosti pomocí dvojsmyslů, asociací spojených s improvizací a vtipu. Mezi sporty charakteristické pro tuto skupinu patří skateboarding, jízda na BMX kolech, parkour a v neposlední řadě také tanec (*streetdance*, *breakdance*). Pod kategorií výtvarného umění pak řadíme *graffiti* a *streetart*.

Mezi charakteristické rysy těchto druhů umění patří jejich situování do městského prostředí, jejich konfrontování s náhodnými kolemjdoucími, kteří se stávají diváky, jejich anonymní až nelegální vznik. Mezi *graffiti* a *street artem* jsou však také jisté rozdíly.

S přihlédnutím k historii tohoto fenoménu je třeba říci, že street art se vlastně z graffiti vyvinul. Došlo k tomu v sedmdesátých letech dvacátého století v New Yorku poté, co bylo graffiti zakázáno jako poškozování cizího majetku popisováním. Jeho autoři tedy svá jména začali psát místo na zdi na samolepky, které na tyto zdi lepili. Z těchto samolepek, lépe řečeno z jejich neustálé přeměny na stále dokonalejší a originálnější kousky, potom street art vznikl. Svými myšlenkami má street art blízko také například k pop artu. Zatímco street art si jako téma volí reakci na různé společenské, politické či sociologické situace, graffiti se omezuje pouze na psaní jmen autorů a skupin, do nichž se řadí. Tvůrci street artu se navíc neorientují pouze na zdi, pro umístění svých objektů využívají nejrůznější plochy jako jsou semaforey, mosty, zábradlí či jen otevřená prostranství. Dalším zásadním rozdílem je fakt, že graffiti writeři se za umělce sami ani nepovažují.

Za dobu své existence si graffiti a street art získaly velké množství svých obdivovatelů. Hlavně díky tomu, jak street art reaguje na současné problémy ve společnosti, převážně na komercializaci a reklamu a jiné sociologické situace, nachází stále více fanoušků. Divák se tak prostřednictvím svého obdivu k dílu street artu, a tím i svým souhlasem s ním, ztotožňuje s danou subkulturou a sám se díky ní vymezuje proti mainstreamu.

Důležitým rozdílem mezi nimi je také právě míra jejich obliby u veřejnosti. Zatímco street art, jak bylo řečeno výše, si našel již velkou spoustu obdivovatelů a úspěšně proniká do galerií a aukčních síní, graffiti je stále poněkud uzavřenou a pro veřejnost nečitelnou komunitou. Tato subkultura ctí svá pravidla a své zásady a pro kolemjdoucího je spíše zdrojem nepochopení, strachu, znechucení nebo dokonce vzteku, než symbolem reakce, s níž by se ztotožnil, jako je tomu u street artu. Graffiti existuje spíše samo pro sebe, je srozumitelné často pouze ostatním členům subkultury, street art však přímo pracuje s vyjádřením skryté symboliky dané myšlenky a jejím pochopením veřejností.

Nejrozporuplněji vnímaným aspektem street artu a graffiti je však hlavně jejich spojitost s poškozováním cizího majetku. To s sebou ale přináší jistou míru šoku působícího na diváka a celé dílo tak ještě více ztraktivňuje.

Dalším rozporem, jenž se v souvislosti s popisovanou subkulturou v současnosti vyskytuje, je prezentace street artu v galeriích. Jak bylo řečeno výše, street art svou podstatou vychází z městského prostředí, z ulice, kde plní svou roli zprostředkovatele vyjádření myšlenky veřejnosti. To, co jej činí pro veřejnost ještě atraktivnějším, je jeho anonymní, nelegální vznik a jeho pomíjivost. Uzavřením street artu do galerií a jeho zprostředkováním veřejnosti kdykoliv během otvírací doby galerie a za poplatek se tudíž naprosto vymyká jeho původnímu konceptu. Výhodou prezentace street artu v galeriích je však jeho větší zpřístupnění veřejnosti a tím i jeho větší pochopení. Uzavírání street artu v galeriích má tedy paradoxně za následek jeho snadnější možnost přežití na ulici.

Použitá literatura:

HRUŠÁK, Roman. \textit{Paradoxy galerijní prezentace street artu} [online]. 2014 [cit. 2015-01-02]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Marika Kupková. Dostupné z: <http://is.muni.cz/th/403068/ff_b/>

KRATOCHVÍLOVÁ, Jitka. *Street art*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: UJEP, 2014, 95 s. ISBN 978-80-7414-651-0

Vladimír 518 a Karel VESELÝ . *Kmeny: [současné městské subkultury]*. 1. vyd. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011, 517 s. ISBN 978-80-903973-2-3

Vladimír 518. *Kmeny 0: městské subkultury a nezávislé společenské proudy před rokem 1989*. 1. vyd. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2013, 739 s. ISBN 978-80-903973-8-5